

Jaarverslag 2025

Zelfregiecentrum Nijmegen

Zelfregiecentrum Nijmegen bevordert zelfregie en participatie door het versterken van zelfkennis, zelfvertrouwen en zelfherstel in een sociale omgeving.

Wij bieden training, coaching, ontmoeting & lotgenotencontact. Ook verzorgen we gastlessen en workshops over leven met een kwetsbaarheid of beperking.

We zijn thuis in collectieve belangenbehartiging op het gebied van inclusie, participatie, Wmo, toegankelijkheid en wonen.

We werken met & vanuit ervaringsdeskundigheid.

Inhoud

Inleiding	3
Hoofdstuk 1 Bevorderen van zelfregie	4
1.1 Ontmoeten	4
1.1.1 Inloop	
1.1.2 Ontmoetingsactiviteiten	
1.2 Training	8
1.2.1 Jezelf presenteren	
1.2.2 Training Levend verlies	
1.2.3 Overige training	
1.3 Workshops	9
1.4 Coaching	10
1.5 Inzetten ervaringsdeskundigheid	11
1.6 Oefentuin: zelfregie in de praktijk	12
1.7 Onderwijsproject	13
Hoofdstuk 2 Belangenbehartiging	15
2.1 Collectieve belangenbehartiging	15
2.1.1 Inclusie/ VN-verdrag	15
2.1.2 Wmo	16
2.1.3 Wonen	18
2.1.4 Toegankelijkheid	19
2.1.5 Werkgroep Onderling Sterk	24
2.1.6 Wmo Denktank	26
2.2 Participatieraad	28

Hoofdstuk 3	Bedrijfsvoering	30
3.1	Communicatie	30
3.2	Organisatie	32
3.3	Organisatie in beeld	33

Inleiding

Bij Zelfregiecentrum Nijmegen kun je terecht voor *persoonlijke ontwikkeling*: ontmoeting, training en coaching, *belangenbehartiging* vanuit ervaringsdeskundigheid en het verzorgen van *gastlessen* over leven met een beperking. Overkoepelende termen zijn inclusie, ervaringsdeskundigheid en meedoen. We zijn als ZRCN nauw betrokken bij de Projectgroep inclusie van de gemeente en de Coalitie voor Inclusie. Op 22 september hebben we deelgenomen aan de werkconferentie 'Balans opmaken'. Samen met andere bronnen, zoals een zelfscan van het VN-verdrag, heeft dit bouwstenen voor een nieuw vierjarig Actieprogramma opgeleverd. Wij hebben ingezet op meer slagkracht en scherpere keuzes met een accent op toegankelijkheid en de inzet van ervaringsdeskundigen.

Op het gebied van persoonlijke ontwikkeling zetten we in op meer zelfkennis, meer zelfvertrouwen en meer zelfherstel bij deelnemers. We hebben de Ontwikkelingssubsidie Preventie en Herstel ingezet om het concept van het Zelfregiecentrum als oefentuin vorm te geven. Dit is een veilige plek waar je in jouw eigen tempo kunt groeien als persoon. Alle activiteiten die we in huis hebben onder de noemers ontmoeting, training en coaching, kunnen hierbij worden ingezet. We hebben gewerkt aan het uitbreiden en verstevigen van ons netwerk. Zo is er contact gelegd met het Huis van Compassie en het lectoraat Sociaal Domein van de HAN. Met het Muzieum verkennen we samenwerking rond de inzet van ervaringsdeskundigen bij workshops. Verder zijn we aangehaakt bij de Leercoalitie 'Zelfhulp en peer support', met de GGD als trekker.

Een jaar voor de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2026 zijn we gestart met het analyseren van partijprogramma's. De speerpunten hebben we gebundeld in 'Alle 11 goed'. Daarover zijn we in gesprek geweest met nagenoeg alle partijen. We gebruiken deze publicatie als onderlegger voor debatten in de aanloop naar de verkiezingen en de daaropvolgende college-onderhandelingen. Zelfregiecentrum was in het verslagjaar intensief betrokken bij een nieuwe aanbesteding van Wmo-hulpmiddelen en bij de evaluatie van het Handboek Nijmegen Toegankelijk.

In het verslagjaar is een stuurgroep geformeerd, die zich met ondersteuning van de Sesam Academie bezighoudt met 'Traject toekomst ZRCN'. De gemeente vraagt een *nieuwe manier van werken*: via samenwerking en wijkgericht werken, moet er met minder middelen meer impact bereikt worden. Het bestuur is in het verslagjaar 7 keer bijeengekomen. Mireille Vaal kwam het bestuur versterken.

Wim Hompe, voorzitter Zelfregiecentrum Nijmegen

Hoofdstuk 1

Bevorderen van zelfregie

1.1 Ontmoeten

	2025	2024	2023
Bezoekers ontmoetingsactiviteiten	553	426	424

Ontmoeting omvat zeer diverse zaken als de inloop, de Bruisende Vrijdag (creatieve workshops en lunch), eet-activiteiten (Wereld Eetcafé, Pannenkoekencafé, Eet mee bij het ZRC), beweegactiviteiten (hardlopen, wandelgroep, meditatie) en de Zomervitaminen (zomerprogramma).

1.1.1 Inloop

De inloop is iedere dag van 9.30 uur tot 12.00 uur. Tijdens de inloop is het belangrijk dat mensen zich welkom voelen. De gastmensen ontvangen bezoekers en presenteren zich zo gastvrij mogelijk. Zij kunnen rekening houden met een mogelijke kwetsbaarheid of beperking. De meeste bezoekers hebben behoefte aan contact. Soms een praatje over koetjes en kalfjes. Een andere keer wordt er samen gepraat over een serieus onderwerp. Aan tafel een spelletje spelen of wat kleuren kan een laagdrempelige manier zijn om in contact met anderen te treden. Na afloop is het mogelijk om soep te eten. Er komen gemiddeld 25 mensen per week bij de inloop.

De meeste bezoekers zoeken een veilige omgeving. Ook zoeken ze een prettige omgeving waar ze gezien worden en waar ze zichzelf mogen laten zien in het contact met anderen. Een belangrijk deel van de bezoekers zijn vaste bezoekers. Zij kennen elkaar en kunnen meestal gemakkelijk een praatje maken met elkaar. Gastmensen geven steun of vangen hen op als er iets bijzonders speelt bij de bezoekers. Sommige mensen komen samen met iemand van het buurtteam of een praktijkondersteuner naar de inloop om meer te weten te komen over het aanbod. Als het nodig is kan er met een maatje onderzocht worden wat voor iemand een prettige activiteit is. Zo kunnen mensen van de inloop doorstromen naar een activiteit.

De gastmensen nodigen nieuwe bezoekers uit om in gesprek te gaan. Sommige mensen komen samen met iemand van het buurtteam of een praktijkondersteuner naar de inloop om te kijken of de inloop een passende plek voor hen kan zijn. Bij ieder persoon wordt er meegedacht, wat een passende activiteit, dag of persoon voor iemand kan betekenen. Als het nodig is kan er met een

maatje onderzocht worden wat voor iemand een prettige activiteit is. Zo stromen mensen van de inloop soms door naar een activiteit.

Op maandag, donderdag of vrijdag zitten mensen bij de inloop, maar gaan daarna door naar een activiteit, zoals een praatgroep of de wandelgroep. Tijdens de inloop is er meestal iemand die soep maakt. Dit geeft een gezellige sfeer in de kantine. De persoon die soep maakt is regelmatig in interactie met bezoekers. Andersom krijgt de soepmaker een helpende hand van gastmensen of bezoekers.

Training vrijwilligers en gastmensen

In 2025 is er een training gemaakt voor de vrijwilligers en gastmensen van de inloop. Deze training was een pilot, voorbereid met medewerking van ervaringsdeskundige inloopmedewerkers. De inloop heeft te maken gehad met kleine wisselingen. Er zijn gastmensen die soms tijdelijk uitvallen door gezondheidsproblemen of tijdelijk niet aanwezig zijn door een wat langere vakantie. Doorgaans worden die wisselingen met elkaar opgevangen. De persoon die op maandag soep maakte is gestopt. Er is een oproep geplaatst voor een nieuwe soepmaker. Soms willen gastmensen zich ook verder ontwikkelen. Verschillende gastmensen combineren hun rol als gastvrouw of -heer met een andere rol of taak. Iedere dag zijn er andere gastmensen aanwezig. Er zijn tweede- en derdejaars stagiaires social work die aansloten bij de inloop.

1.1.2 Ontmoetingsactiviteiten

Ontmoeting

De activiteiten van de groep Ontmoeten zijn bedoeld om mensen met elkaar te verbinden. Verbondenheid helpt gevoelens van eenzaamheid, stress en angst te verminderen en draagt bij aan psychisch welzijn en geluk. Daarnaast speelt contact en interactie met anderen een belangrijke rol in persoonlijke ontwikkeling en groei. De activiteiten worden bezocht door met name deelnemers met een licht verstandelijke beperking. Bij activiteiten sluiten ook bezoekers met prikkelgevoeligheid, een psychische kwetsbaarheid of niet-aangeboren hersenletsel aan.

In 2025 hebben meer dan 60 deelnemers gebruik gemaakt van het activiteitenaanbod van Ontmoeten. Van deze deelnemers zijn er 54 bekend en 6 nieuw. 13 vrijwilligers en 3 stagiaires hebben hun schouders gezet onder de organisatie van de activiteiten.

Een actiepunt van 2025 was het werven van nieuwe deelnemers. Alle deelnemers van Ontmoeting hebben een informatiepakket en een begeleidende brief ontvangen met de vraag die aan hun begeleiding af te geven, met als doel de activiteiten van Ontmoeting onder de aandacht te brengen.

Wervelende woensdag op de woensdagmiddag

De woensdagmiddag staat in het teken van spelletjes en gezelligheid. Een vaste deelnemer en vrijwilliger is helaas overleden. De spelletjesmiddag wordt matig bezocht. Voor deze activiteit zullen nieuwe deelnemers worden geworven.

Kookgroep op de woensdagavond

Tijdens de kookgroep bereiden de deelnemers onder begeleiding van de coördinator en de stagiaire een driegangenmenu. De vaste vrijwilliger is al enige tijd uit de running. Er is een vacature uitgezet bij voor een sociaal kok, waarop een persoon gereageerd heeft die nu wordt ingewerkt. Door het vertrek van twee deelnemers bestaat de kookgroep uit zes personen.

Leefstijlgroep op de donderdagmiddag

Vanaf het najaar van 2024 wordt er binnen de leefstijlgroep weer gesport. Om de week komt de Beweegbus naar het Zelfregiecentrum en vindt er op locatie sport plaats onder professionele begeleiding van een beweegagoog. De activiteit wordt mede begeleid door een stagiair Social Work. Er nemen zeven deelnemers deel aan deze beweegactiviteit.

Het gespreksthema 'Verhalen rondom de Totempaal' is afgerond. De totempaal is klaar en heeft een mooie plek gekregen. Er is een start gemaakt met 'Van Jager tot Ridder', dit thema neemt de deelnemers mee op reis door de tijd. Elke bijeenkomst wordt afgesloten met een creatieve opdracht die gelinkt is aan het thema. Vier deelnemers gaan met elkaar in gesprek onder begeleiding van de coördinator en de stagiair.

Eetgroep op de donderdagavond

Het samen eten wordt goed bezocht, met gemiddeld tien tot veertien deelnemers per keer. Er is een nieuwe vrijwilliger gevonden die drie keer per maand voor de deelnemers kookt. Ook het pannenkoekencafé, dat wordt gerund door drie vrijwilligers, is erg populair. Gemiddeld nemen hier vijftien personen aan deel. Een regelmatige bezoeker van het Pannenkoekencafé is onverwacht overleden.

Wandelgroep op de zaterdagochtend

Om de week gaat wandelgroep 'Kiek ons Gaon' op pad. De wandelingen van zeven tot acht kilometer worden begeleid door de coördinator en twee vrijwilligsters. Gemiddeld lopen er tien tot twaalf deelnemers mee. Regelmatig zijn er nieuwe aanmeldingen.

Kerstmiddag

Op zaterdag 20 december is Kerst gevierd op het Zelfregiecentrum. Dit jaar in samenwerking met de werkgroep Onderling Sterk. Er zijn kerststukjes gemaakt en er is gewandeld. Vijf studenten van de opleiding Sport en Bewegkunde hebben een kerstwandeling georganiseerd met onderweg drie opdrachten. Aansluitend is er gezamenlijk gegeten. De dag was zeer geslaagd, in totaal hebben 45 mensen hieraan deelgenomen.

Zomervitaminen in de maanden juli en augustus

Veel deelnemers ervaren de zomerperiode als moeilijk, omdat de reguliere activiteiten dan tijdelijk stoppen. De Zomervitaminen biedt hun de mogelijkheid om toch anderen te blijven ontmoeten. Er zijn tien activiteiten georganiseerd, variërend van een barbecue, een bezoek aan het Nederlands Openlucht Museum tot een avond naar de bioscoop. In totaal hebben 136 deelnemers meegedaan aan de Zomervitaminen.

1.2 Training

	2025	2024	2023
Deelnemers aan trainingen	42	68	60

1.2.1 Jezelf presenteren

Zelfregiecentrum Nijmegen biedt sinds 2013 trainingen Jezelf Presenteren aan. Deze zijn gebaseerd op het streven naar empowerment en op de methodiek van het Oplossingsgericht Werken. Hierbij proberen deelnemers in kleine stapjes hun persoonlijke doel te bereiken. Dit vormt een leidraad gedurende de cursus. Tijdens de vijf bijeenkomsten van twee uur oefenen de deelnemers met concrete presentatieopdrachten en een rollenspel waarvan zij mede de inhoud kunnen bepalen aan de hand van hun eigen doel. Iedereen die zich in allerlei situaties beter wil leren presenteren, kan zich aanmelden voor de training. Jezelf Presenteren wordt bij wijze van deskundigheidsbevordering aangeboden aan nieuwe gastdocenten binnen het Onderwijsproject. Zij vertellen hun eigen verhaal in gastlessen aan steeds wisselende en soms omvangrijke groepen leerlingen en studenten.

De eerste training is in maart en april gegeven aan acht deelnemers, de tweede in mei en juni en de derde in het najaar aan vier deelnemers. De training leverde voor de cursisten veel op voor het voeren van sollicitatiegesprekken en om inbreng te leveren in vergaderingen. Andere deelnemers ontdekten dat zij beter konden deelnemen aan informele gesprekken, zoals op verjaardagen en in een kantine. Zij konden meer bereiken op het gebied van assertiviteit. Andere cursisten hebben de training benut om met meer rust en structuur te spreken voor grote groepen. De cursisten leerden veel van elkaar door vragen te stellen en uit te wisselen. Twee deelnemers hebben de training twee keer gevolgd.

1.2.2 Training levend verlies

De training 'Creatief omgaan met levend verlies' startte onder begeleiding van trainers Lianne Ketelaar en Laurian Alferink in het najaar van 2025 en werd afgerond begin 2026. Er waren 8

deelnemers, waarvan een deelnemer stopte na de eerste trainingsdag. Met alle deelnemers werd vooraf een kennismakingsgesprek gevoerd. In deze training namen 4 vrouwen en 2 mannen deel. De deelnemers gaven aan dat ze het heel prettig vonden om een combinatie te ervaren van theorie en creatief bezig zijn. Het eerste deel van een trainingsmiddag bestond uit kennisoverdracht. In de theorie over rouw en verlies besteedden we aandacht aan het duale procesmodel, rouwtaken, levend verlies, de stapel van verlies en zelfzorg. Door kennis mee te geven ondertitelen we het rouwproces van mensen. Rouw vraagt vorm. Iedere deelnemer zoekt in deze training naar eigen vorm. Het leverde prachtige bouwwerkjes van Lego op, waarin het eigen verlies-verhaal werd verteld.

1.2.3 Training Hobbycentrum

Op verzoek van en in overleg met het Hobbycentrum hebben we een training ontwikkeld en verzorgd van twee bijeenkomsten voor vrijwillige medewerkers van het Hobbycentrum over het omgaan met elkaar en met deelnemers aan activiteiten. Het Hobbycentrum heeft gevraagd of we hier in 2026 een vervolg aan kunnen geven.

1.3 Workshops

	2025	2024	2023
Deelnemers aan workshops	35	55	66

In 2025 hebben 35 mensen meegedaan aan 5 workshops. Eén daarvan was een nieuwe, externe workshop. Twee trainers hebben een externe workshop gegeven aan 3 mensen van het Hobbycentrum, over 'omgaan met elkaar binnen het Hobbycentrum'. De workshop Neurodiversiteit is als spin off voortgekomen uit een uitgebreider workshopprogramma in 2024. Deze is begeleid door twee ervaringsdeskundigen, waarvan een beroepskracht. Hij vond twee keer plaats: in juni en november. Hier deden in het totaal 19 mensen aan mee, waarvan 3 mensen hierdoor kennis maakten met het Zelfregiecentrum.

Vergeleken met 2024 en 2023: er is in 2025 geen workshopronde gehouden van korte workshops. De workshops die wel georganiseerd zijn trokken in verhouding meer deelnemers.

1.4 Coaching

Aantal deelnemers	2025	2024	2023
Coaching	127	105	104

Hebben deelnemers vragen op het gebied van hun persoonlijke ontwikkeling dan kunnen zij hierin ondersteuning krijgen door coaching. Basis van coaching is de eigen ontwikkelingsbehoefte van de deelnemer of leervraag op eigen regie. De vragen of behoeftes zijn heel divers van aard en complexiteit. Wat dit jaar opvalt is een toename in de aanvragen, vooral voor loopbaancoaching (heroriëntatie in werk of vrijwilligerswerk) en coaching op het thema verlies en rouw. Bij dit laatste thema gaat het niet alleen om het verlies van een dierbare, maar ook om het verlies van gezondheid, werk en sociale contacten.

Het was heel prettig voor mij om met iemand te praten die met me meedenkt en goed luistert. Ik voelde me welkom en gezien in een periode die voor mij heel onzeker was.

Daarnaast blijven ook de vragen op het vlak van:

- Life/Personal coaching: balans vinden in het leven, zingeving en sociale contacten, versterken van eigenheid en innerlijke kracht
- Stress-coaching: omgaan met stress en grenzen aanvoelen, herkennen en aangeven
- Structuur-coaching: leren structuur en organisatie aanbrengen in het eigen alledaagse leven
- Natuurcoaching
- Mindfulness coaching: toepassen van mindfulness in het dagelijks leven. Al jaren wordt vanuit het ZRCN door een gecertificeerd trainer de Mindfulness-training aangeboden en uitgevoerd. Sinds 2023 biedt zij naast training ook individuele coaching, natuurcoaching en meditatie aan
- Verlies- en rouwcoaching in brede zin (verlies van dierbaren, van werk, van gezondheid, van sociale contacten)

De coaches hebben op bovenstaande thema's in totaal 302 gesprekken gevoerd met 51 deelnemers.

Vier deelnemers hebben meerdere trajecten gevolgd en twee deelnemers zijn na de intake doorverwezen naar een andere coach. In 2025 zijn 33 nieuwe trajecten van start gegaan en 25 trajecten zijn afgesloten. In 2025 heeft een tweede coach zich geschoold in het toepassen van de Yucelmethode. Hiermee is een blijvende inzet van deze methodiek voor het Zelfregiecentrum verzekerd.

Dit traject heeft mij "licht en lucht" (buitenlucht) gebracht en vooral meer zelfvertrouwen. Er is een nieuwe poort open gegaan, die ik letterlijk zal bewandelen. De poort van de parken. Yes, I can do it!

De Yucelmethode wordt in overleg met de deelnemer ingezet. Hij maakt met gekleurde blokken een kleurrijke, visuele opstelling van de eigen levenssituatie en brengt zijn draagkracht en draaglast in beeld. Deelnemers geven aan dat dit hen overzicht en inzicht geeft.

Intervisie is een structurele professionele ondersteuning van de coaches. Inmiddels nemen tien coaches/begeleiders deel aan intervisiebijeenkomsten die ongeveer eens per zes weken worden afgesproken. Ook stagiaires zijn welkom. In de bijeenkomsten worden ervaringen, twijfels en vragen gedeeld en thema's besproken.

Naast deze vormen van coaching doen we ook coaching on the job. Vrijwilligers/stagiaires, die werkzaam zijn in het ZRC zoals met koken en het begeleiden van de Verrijkring,

Ik heb geleerd te accepteren dat werk niet zaligmakend is; wat ik nu doe is goed!

krijgen begeleiding op maat. Op een persoonlijke manier werken we gedurende een bepaalde periode aan verdere ontwikkeling van vaardigheden en kwaliteiten. De coach helpt de vrijwilliger/stagiaire bijvoorbeeld om de taken en werkomgeving goed te begrijpen. Ook helpt de coach de vrijwilliger/stagiaire om concrete doelen te stellen en te bepalen welke stapjes hij of zij kan zetten in de richting van zijn of haar doel.

1.5 Inzetten ervaringsdeskundigheid

Het inzetten van ervaringsdeskundigheid heeft twee doelen: het stimuleren van mogelijkheden waarbij mensen hun ervaring met het hebben van een beperking kunnen inzetten voor anderen en het belang aantonen van ervaringsdeskundigen naast professionals.

Buurtteams

De buurtteams bieden laagdrempelige zorg en ondersteuning bij herstel en participatie aan wijkbewoners die dat nodig hebben. Op initiatief van Ixta Noa en het Zelfregiecentrum maken vanaf 2022 betaalde ervaringsdeskundige medewerkers deel uit van de buurtteams. De coördinator Inzet eigen ervaring heeft een overleg gehad met de nieuwe coördinator van de ervaringsdeskundigen uit de buurtteams. Zij wil de positie van vrijwillige ervaringsdeskundigen in de buurtteams opnieuw bekijken.

In maart heeft het Zelfregiecentrum een presentatie gehouden voor Buurtteam Lindenholt. Deze resulteerde in een artikel in Lindenholt Leeft om de activiteiten van het Zelfregiecentrum onder de aandacht te brengen van wijkbewoners. We hebben ook een presentatie gegeven voor professionals in wijkcentrum Hatert.

We hebben drie overleggen gevoerd met de HAN over samenwerking bij de inzet van ervaringsdeskundigheid binnen de buurtteams. Wij kunnen ons aansluiten bij het Lectoraat Versterken van Sociale Kwaliteit. Bij dit netwerk vanuit de Werkplaats Sociaal Domein zijn regionale partners aangesloten op het gebied van zelfregie. Taken zijn onder meer praktijkgericht onderzoek,

ontwikkelen van producten, organiseren van bijeenkomsten en adviseren. Het gaat om de mogelijkheden om volwaardig mee te doen aan de samenleving.

Regionale contacten

De coördinator Inzet eigen ervaring nam deel aan vijf regiobijeenkomsten over peer support over inzet van ervaringsdeskundigheid in de regio Gelderland-Zuid en Rivierenland. Deze zijn bedoeld om het aanbod in de regio te bundelen en op elkaar af te stemmen zodat dit beter vindbaar is voor organisaties en cliënten. Drie keer kwamen alle organisaties bij elkaar en twee keer een projectgroep met vertegenwoordigers van alle organisaties. Bij een plenaire bijeenkomst in mei is besloten om met de organisaties op het gebied van peer support aan te sluiten bij de Leercoalitie. Dit biedt de mogelijkheid om de training Jezelf Presenteren te verzorgen en over te dragen aan organisaties in de regio.

1.6 Oefentuin: zelfregie in de praktijk

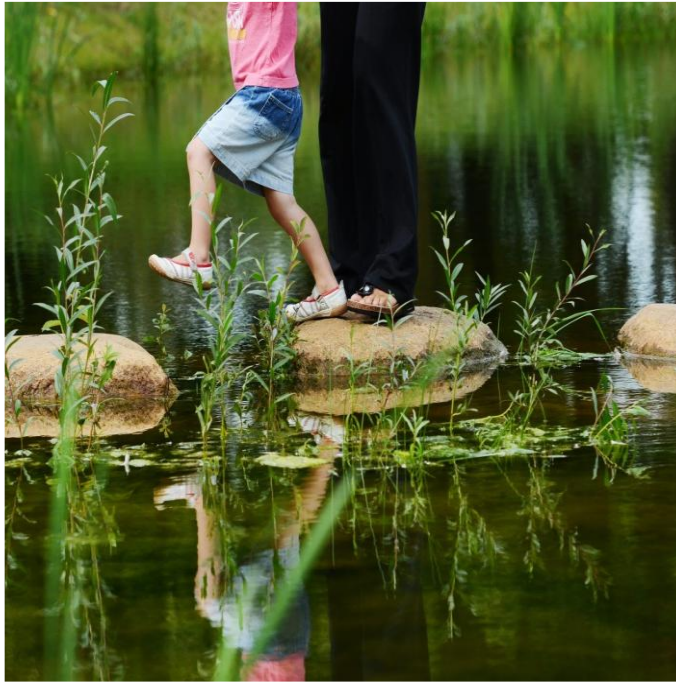
We hebben de Ontwikkelsubsidie Preventie en Herstel ingezet om het concept van het Zelfregiecentrum als oefentuin vorm te geven. Onze 'oefentuin' is een veilige plek waar je in jouw eigen tempo kunt groeien als persoon. Je kunt werken aan meer zelfkennis, meer zelfvertrouwen en zelfherstel. Alle activiteiten die we in huis hebben onder de noemers ontmoeting, training en coaching, kunnen hierbij worden ingezet.

Deelnemers kunnen meedoen aan activiteiten, maar ook een rol vervullen, zoals: gastheer/ gastvrouw, medewerker receptie, keukenmedewerker, het begeleiden van een creatieve activiteit, of muzikale begeleiding. Tijdens deze werkzaamheden krijgen zij coaching en begeleiding en werken zij aan zelfkennis, zelfvertrouwen en zelfherstel, binnen een veilige oefenomgeving. Hierdoor vergroten zij hun zelfregie in de praktijk.

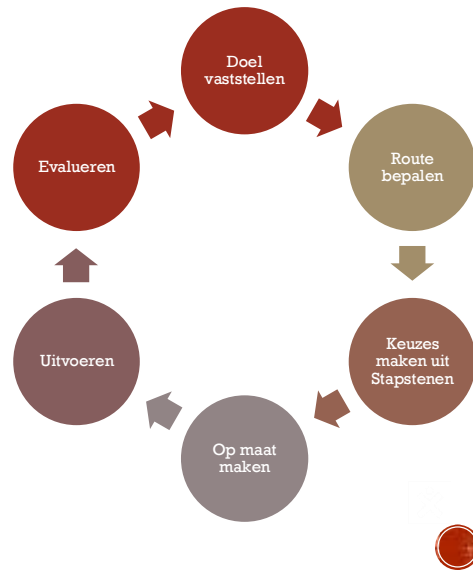
In 2025 is hard gewerkt aan het uitwerken en verfijnen van de methodiek van de oefentuin. Er is om te beginnen goed gekeken naar wat wel en niet werkt bij preventie. Daarvoor zijn diverse preventiecampagnes, bijvoorbeeld van de overheid, onder de loep genomen.

Daarna is gekeken wat er binnen het Zelfregiecentrum goed blijkt te werken en succesvol is. Dit in samenhang met een overzicht van alle methodiek en de onderbouwing vanuit de psychologie waar wij mee werken. Er is een overzicht gemaakt van onze eigen best practice, die we voort willen zetten in een herkenbare vorm, de oefentuin.

Routes door het Zelfregiecentrum zijn ontwikkeld, met het idee van stapstenen als route. Deze routes worden individueel aangepast, afhankelijk van het doel en de vraag.

DE OEFENTUIN: STAPSTENEN

Een coach helpt bij het vaststellen van het doel, de route bepalen en de keuzes maken uit stapstenen. Een routebegeleider helpt bij de uitvoering van de route.

In 2026 wordt de ontwikkelde methodiek verder uitgerold om ook naar buiten toe zichtbaar te maken hoe we zelfregie in de praktijk er uit kan zien.

1.7 Onderwijsproject

Met interactieve werkvormen gaan medewerkers van het Onderwijsproject in gesprek met leerlingen en studenten over het leven met een fysieke beperking, psychische kwetsbaarheid of chronische ziekte. Daarmee bereiden we studenten voor op hun stage of werk. We laten leerlingen en studenten met opdrachten praktisch ervaren hoe het is om een beperking te hebben. We profileren ons op het thema zelfregie dat een steeds belangrijker plaats inneemt in het beroepsonderwijs. We beïnvloeden de beeldvorming en maken mogelijke vooroordelen over mensen met een beperking bespreekbaar. De gastlessen sluiten zoveel mogelijk aan bij een thema, de leefwereld en het ontwikkelingsniveau van de leerlingen en studenten.

Een belangrijk agendapunt was het ontwikkelen van workshops voor professionals. We hebben een algemene opzet gemaakt die we toe kunnen spitsen op specifieke doelgroepen. We hebben

ergotherapiepraktijken benaderd met tot nu toe nog een te gering aantal deelnemers aan een workshop. We hebben tevergeefs geprobeerd om aan te sluiten bij een collectieve bijeenkomst waarbij we afhankelijk waren van de bemiddeling van het bestuur. We hebben overleg gehad met het MuZIEum om gezamenlijke workshops te verzorgen voor professionals. We hebben de opzet nog niet uit kunnen voeren door een omvangrijke renovatie bij het MuZIEum.

We hebben op verzoek vier workshops met ervaringstocht gegeven aan beroepsbeoefenaren. Dit waren in samenwerking met de projectgroep Toegankelijkheid twee workshops met ervaringstocht voor gemeenteambtenaren en een activiteit van mensen met een visuele beperking voor medewerkers van de Rabobank. We gaven voor het eerst een workshop aan professioneel werkende studenten Duurzame Gebiedsontwikkeling van Saxion Hogeschool Deventer in samenwerking met Hogeschool Utrecht. We hebben overleg gevoerd met de Radboud Universiteit om in 2026 deel te nemen aan een aanbod voor tweedejaars studenten Geneeskunde in het kader van het project Leef als een Patiënt. Hier hebben we een informatiebijeenkomst over gehad en intakegesprekjes gevoerd met geïnteresseerde gastdocenten.

Resultaten

In 2025 hebben we in totaal 49 gastlessen gegeven. We gaven 13 lessen in het basisonderwijs, 7 in het mbo, 13 in het hbo en 16 in het wo. Drie nieuwe gastdocenten hebben in de maandelijkse vergadering van het Onderwijsproject geoefend met het vertellen van hun eigen verhaal. Een gastdocent heeft een deskundigheidsbevordering verzorgd over neurodiversiteit en een andere over prikkelverwerking. Een groepje heeft een pubquiz georganiseerd aan de hand van de bijdragen van alle gastdocenten aan een boekje dat we samengesteld hebben om elkaar beter informeel te leren kennen. We hebben geoefend met het stellen van vragen voor het geval een kringgesprek niet goed loopt en opdrachten op het gebied van braille, prikkelverwerking, burn-out en om duidelijk te vertellen wat het Zelfregiecentrum doet.

Samenstelling projectteam

Drie gastdocenten zijn het Onderwijsproject komen versterken. Twee gastdocenten zijn gestopt bij het Onderwijsproject en we hebben na tien jaar afscheid moeten nemen van een collega die is overleden. Het projectteam bestaat uit 26 medewerkers.

Hoofdstuk 2 Belangenbehartiging

2.1 Collectieve belangenbehartiging

Om mee te kunnen doen in de maatschappij, is het een voorwaarde dat publieke voorzieningen op orde zijn. Het Zelfregiecentrum Nijmegen zet zich in voor een inclusieve samenleving. Elke maand hebben we een intern beleidsoverleg om acties te bepalen en zaken op elkaar af te stemmen. We zijn vertegenwoordigd in de adviescommissie JMG (Jeugd, Maatschappelijke opvang en Gehandicaptenbeleid) die het college gevraagd en ongevraagd adviseert over het beleid op het gebied van zorg en welzijn. Daarnaast spreken we in bij raadscommissies, voeren we politieke lobby en nemen we deel aan de klankbordgroep Welzorg en het Regionaal Adviesorgaan Doelgroepenvervoer (RAD). Ook zijn we vertegenwoordigd in de Nijmeegse Coalitie voor Inclusie en de projectgroep 'Iedereen doet mee' die het proces begeleidt rond de uitvoering van het Actieprogramma Inclusie. We zijn betrokken bij het sturen op een sterke sociale basis in Nijmegen.

2.1.1 Inclusie/VN-verdrag

In 2022 is een projectgroep tot stand gekomen om het actieprogramma 'Iedereen doet mee' op gang te brengen en te houden. Dit actieprogramma was in de periode 2021-2024 leidend voor de invoering van het VN-verdrag Handicap in Nijmegen. Het bevordert inclusie voor inwoners met een beperking en/of chronische ziekte.

We hebben op 22 september 2025 de werkconferentie 'Balans opmaken' bijgewoond. Deze bijeenkomst betrof een evaluatie van het bestaande Actieprogramma Inclusie. Ervaringsdeskundigen, ambtenaren, maatschappelijke organisaties, instellingen en bedrijven waren persoonlijk uitgenodigd op een van zes thema's. Dat waren: onderwijs, wonen en buurt, werk en inkomen, vrije tijd, vervoer en welzijn/zorg/ondersteuning.

Er zijn in de aanloop naar de werkconferentie ook vragenlijsten afgenomen. Het geheel moet leiden tot een nieuwe agenda van het Actieprogramma Inclusie. Aansluitend zijn prioriteiten gesteld. Dit heeft in 2026 geleid tot een concept-Uitvoeringsagenda 2026-2030.

Op dit concept hebben wij vooral op organisatorisch gebied opmerkingen gemaakt:

- We vinden de rol van ervaringsdeskundigen in de klankbordgroep inclusie bij het actieplan inclusie te beperkt en onvoldoende invulling geven aan het principe van 'niet over ons, zonder ons': alleen adviseren over uitvoering en monitoren.

- Het idee van gelijk eigenaarschap (gemeente Nijmegen en coalitie voor inclusie) wordt hiermee 'onderuitgehaald'. Het gaat om een gedeelde inspanning om ervoor te zorgen dat mensen met een beperking volwaardig en gelijkwaardig kunnen deelnemen aan de maatschappij, waarbij de participatie van mensen met een beperking zelf cruciaal is voor effectieve implementatie.
- In het huidige voorstel worden drie lagen onderscheiden (coördinatie uitvoering, een interne kerngroep en een klankbordgroep), die los van elkaar opereren. We missen in het voorstel de verbinding op de eerste twee niveaus met ervaringsdeskundigheid. De inzet en betrokkenheid van ervaringsdeskundigen zien wij als het kloppend hart van het hele uitvoeringsplan, op elk niveau.
- Werkconferenties met inwoners met en zonder beperking, beleidsambtenaren, maatschappelijke organisaties en ingehuurde inhoudsdeskundigen kunnen belangrijk bijdragen aan het realiseren van verbinding tussen alle geledingen. Dat geldt ook voor werkgroepen. Voorbeelden: wonen, toegankelijke websites.

Het Zelfregiecentrum werkt aan twee opdrachten binnen het thema inclusie. De ene opdracht betreft het verbinden van belangenbehartigers, maatschappelijke organisaties, ervaringsdeskundigen en mensen met ervaringskennis die zich hard maken voor het VN-verdrag handicap. De andere opdracht behelst het verbreden, faciliteren en bestendigen van de inzet van ervaringskennis op het gebied van inclusie en toegankelijkheid.

2.1.2 Wmo

Aanbesteding Wmo hulpmiddelen

Als Zelfregiecentrum hebben wij geadviseerd over het Inkoopkader en het Programma van Eisen voor de aanbesteding van Wmo-hulpmiddelen. We hebben ingestemd met het aanbesteden aan twee partijen, uit oogpunt van keuzevrijheid en het beperken van uitvoeringsrisico's.

We hebben ook gewezen op nadelen van het werken met voorkeursmerken. De leverancier heeft dan een contract met bepaalde merken bij wie hij kwantumkorting krijgt. Hij zal dan ook geneigd zijn dat merk te leveren. Het heet niet voor niets kwantumkorting. Zo kan het voorkomen dat iemand die naar volle tevredenheid al 20 jaar merk A heeft, plots merk B krijgt 'opgedrongen', omdat de leverancier hier meer aan verdient. Vooral bij complexe rolstoelen kan dit problemen opleveren, omdat beproefde aanpassingen van merk A nog moeten worden uitgetest bij merk B. Daar kan veel tijd overheen gaan. Wij baseren dit op casuïstiek. Wij vinden dit een perverse prikkel, die moet worden ondervangen of uitgesloten.

Verder hebben wij geadviseerd de papieren werkelijkheid, zoals aangeleverd door de partijen die aan de aanbesteding meedoen, op essentiële onderdelen te toetsen aan de praktijk. In het bijzonder voor het klantvolgsysteem. Wanneer dit systeem goed is ingericht, zijn data makkelijk te vinden en is er een dossier. Dit voorkomt veel klachten over efficiëntie en communicatie. In de rapportages over klanttevredenheid moet een onderscheid worden gemaakt tussen de kwaliteit van dienstverlening ten aanzien van eenvoudige en complexe hulpmiddelen. Dat geeft een zuiverder beeld. We hebben op 27 augustus nog ingesproken over dit onderwerp bij de gemeenteraad.

Klankbordgroep Welzorg

In de klankbordgroep Welzorg bespreken cliënten en hun vertegenwoordigers, samen met de locatiemanager van Welzorg en de contractbeheerder namens de regiogemeenten, actuele casuïstiek. ZRCN zit dit overleg voor en biedt accommodatie. Wat ons als klankbordgroep bezighoudt: hoe kan het dat er (relatief) zoveel misgaat en mis blijft gaan? Dat duidt op het falen van het systeem. Het niet erkennen van de urgentie van problemen speelt hierin een belangrijke rol. Dan voel je je als persoon met een hulpvraag (een vraag om een hulpmiddel) een tweederangsburger. Bovendien word je beperkt in je mobiliteit, komt het voor dat je belangrijke (ziekenhuis) afspraken moet afzeggen, krijg je gezondheidsklachten of verergeren deze. Dat geeft veel frustratie. Hoe kunnen we dat tij keren? We hebben die vraag ook voorgelegd aan de ombudsman, die een signaalbrief heeft gemaakt.

Uitvoeringsoverleg Wmo

In het verslagjaar is het uitvoeringsoverleg Wmo opnieuw in het leven geroepen op aandringen van zowel De Kentering als ZRCN. We bespreken hier signalen uit de praktijk en worden bijgepraat over beleid en uitvoering.

Lezing over de Wmo 2015

Op 13 oktober hield Bas Kerssies een lezing bij het ZRCN onder de titel: 'Is de klant koning in de Wmo?' De promovendus heeft kwalitatief onderzoek gedaan naar de werking van de Wmo 2015 in drie verschillende gemeenten (groot, middelgroot, klein). Diverse inwoners uit deze gemeenten, die te maken hebben (gehad) met de Wmo 2015, zijn geïnterviewd. Tijdens het bespreken van de resultaten kwamen verschillende vragen aan bod, zoals: worden inwoners door de gemeente in staat gesteld om voorzieningen aan te vragen en gebeurt dit altijd transparant? In hoeverre zijn financiële overwegingen of afgesloten contracten leidend voor de vraag hoeveel en welke maatschappelijke ondersteuning er wordt verstrekt? Hoe worden inwoners geïnformeerd over cliëntondersteuning of

de mogelijkheid van een pgb? Hoe staat het met de rechtsbescherming? De waardering voor de lezing was zeer hoog bij de ongeveer 25 aanwezigen.

2.1.3 Wonen

In mei 2023 werd vastgesteld, middels een rapport van Companen, dat twee dingen in het bijzonder opvielen ten aanzien van woonbehoeften van mensen met een fysieke beperking. Het eerste was de kwalitatieve mismatch tussen vraag en aanbod. Het tweede was het totaal ontbreken van rolstoel-plus-woningen, waarvan er zo'n 80 nodig zouden zijn, later bijgesteld naar 50. Maart 2025 is in het kader van inclusie een werkgroep wonen bij elkaar gekomen. Toen is onder meer gesproken over het stroomlijnen van definities voor woningen (geschikt voor rollator, rolstoel en elektrische rolstoel).

Pas in mei 2026 zijn de eerdere conclusies uit 2023 tijdens een overleg opnieuw bekeken en op waarde geschat. Wij hebben aan dat overleg deelgenomen en aangedrongen op het spoedig realiseren van nieuwe rolstoel-plus-woningen waar zich kansen voordoen. In het verslagjaar nam het aantal mensen dat door Fokus de wacht is aangezegd toe. Het gaat om mensen met een grotere zorgvraag (bijvoorbeeld door beademing). Er is voor deze groep geen alternatieve huisvesting in Nijmegen. Het benadrukt de urgentie van meer grote rolstoelwoningen.

De werkgroep wonen is één keer bij elkaar geweest.

2.1.4 Toegankelijkheid

Toegankelijkheid Radboudziekenhuis

Vijf studenten geneeskunde hebben voor hun studie een advies geschreven om de visuele toegankelijkheid te verbeteren in het Radboudziekenhuis. Nu zijn er vrijwilligers beschikbaar om mensen met een visuele beperking te begeleiden om hun weg te vinden in het ziekenhuis. Maar deze vrijwilligers zijn niet altijd beschikbaar. Ook is het fijn om zelfstandig je weg te kunnen vinden in het ziekenhuis.

De studenten hebben - in samenspraak met ervaringsdeskundigen met een visuele beperking van het ZRCN - naar een oplossing gezocht. Dit is een eenvoudig apparaat met brailletoetsen en een hulpknop. Door middel van sensoren in het gebouw geeft het apparaat duidelijke route-instructies. Hopelijk gaat het Radboudziekenhuis deze innovatie in de praktijk brengen.

Toetsing door ZRCN van evenementen op toegankelijkheid

Mooi debuut framerunners bij Stevensloop

Op 16 maart deden voor het eerst drie framerunners mee aan de 5 km van de Stevensloop. De organisatie had goede aanpassingen voor hen getroffen: gereserveerde parkeerplaatsen, gehandicapentoiletten bij de start en de finish en hun buddy mocht zonder inschrijfgeld meelopen.

Het ZRCN heeft samen met ervaringsdeskundigen op verzoek van de organisatie de toegankelijkheid voor mensen met een beperking beoordeeld. Op grond daarvan heeft het Zelfregiecentrum een advies gegeven met tops en tips. De deelname van de framerunners hoort zeker bij de tops en verdient navolging bij deze en andere hardloopevenementen.

Straattheaterfestival is bekeken op toegankelijkheid

Op 30 maart was het succesvolle straattheaterfestival 'Meters maken' weer in de Vasim in Nijmegen. De Schoenfabriek, die dit festival organiseert, heeft het ZRCN gevraagd om met ervaringsdeskundigen met diverse beperkingen dit festival te bekijken op toegankelijkheid.

Positief is dat er op 30 maart audioscriptie beschikbaar was voor bezoekers met een visuele beperking. Tolken vertellen met behulp van speciale apparatuur wat er te zien is op het podium. Mensen met een visuele beperking werden naar de voorstelling begeleid. Voorafgaand aan de voorstelling werd op het podium verteld wat er aan attributen stond en konden mensen voelen hoe het eruit zag.

Dit aanbod werd heel erg gewaardeerd door de doelgroep. Hopelijk gaan ook andere organisatoren gebruik maken van de diensten van de blindentolken. Meer informatie hierover is te vinden op www.komthetzien.nl

Toegankelijkheid getoetst Go Short

Het ZRCN heeft samen met festivaldirecteur Lotje Kerckhaert de toegankelijkheid van filmfestival Go Short bekeken. Positief is het Zelfregiecentrum over de nieuwe mogelijkheid om losse korte films te bekijken. Normaal gesproken is er namelijk een blok van meerdere korte films. Voor sommige mensen is zo'n heel blok van meerdere films nogal veel.

Daarnaast is er een speciaal aanbod voor 2+kinderen en ouderen. Deze films zijn rustiger van aard. Onder het genot van een drankje in de zon hebben we met Lotte afgesproken om in 2026 samen met hulp van het ZRCN een prikkelarm programma te programmeren.

Op naar nog toegankelijker Vierdaagsefeesten

De Vierdaagsefeesten in Nijmegen zijn het grootste evenement van Nederland. Om ervoor te zorgen dat iedereen kan genieten van dit feest, zet de Vierdaagsefeesten actief stappen richting meer toegankelijkheid en inclusie. In dat kader vond op woensdag 9 juli een toegankelijkheidsschouw plaats, in samenwerking met muZIEum en het ZRCN.

Ook in 2025 zijn er weer diverse aanpassingen gedaan om het evenement toegankelijker te maken. Zo waren er 25 rolstoeltoegankelijke buitentoiletten verspreid door de binnenstad, eenvoudig te vinden via de Vierdaagsefeesten-app. Nieuw dit jaar was dat er bij de toiletten van LUX ook een tillift beschikbaar was. Bezoekers met een beperking konden daarnaast bij alle verkeersposten in- en uitstappen met AVAN-taxi. Ook in 2026 blijven het Muzieum en het ZRCN in overleg om de toegankelijkheid van de Vierdaagsefeesten verder te verbeteren.

Trekfestival

Het Trekfestival in het Hunnerpark is getoetst op toegankelijkheid. Omdat er verschillende foodtrucks stonden, is de toegankelijkheid per foodtruck verschillend. De medewerkers waren behulpzaam en vriendelijk. En er was een gehandicaptentoilet aanwezig. Er is een ruim aanbod aan eten en drinken.

Wintertuinfestival getoetst op toegankelijkheid

Het Wintertuinfestival vond plaats op 3 locaties: Lux, boekhandel Roelants en de bibliotheek. De sociale toegankelijkheid van het festival was heel erg goed. De medewerkers waren vriendelijk en behulpzaam.

Boekhandel Roelants is helaas niet toegankelijk voor mensen in een rolstoel. Lux en de bibliotheek zijn goed toegankelijk, maar door de drukte in Lux was het toch moeilijk manoevreren in het gebouw. We hebben het Wintertuinfestival o.a. geadviseerd om meer stoelen te plaatsen in zaal 7 van Lux.

Presentatie van het Zelfregiecentrum bij het Nijmeegse Evenementen Overleg

Toegankelijkheid was op verzoek van de gemeente Nijmegen aanwezig bij het Nijmeegse Evenementen Overleg. 70 organisatoren van evenementen kwamen bijeen in het Goffertstadion om elkaar te ontmoeten en informatie uit te wisselen.

Tom Hendriks van het ZRCN gaf een presentatie over hoe wij evenementen schouwen op toegankelijkheid voor mensen met een beperking. De aanwezigen waren zeer geïnteresseerd in zijn presentatie met tops en tips op het gebied van de toegankelijkheid. Hij gebruikte daarbij concrete voorbeelden van het festival Meters maken en de Zevenheuvelenloop.

Ook tijdens de borrel na afloop hebben we verschillende vragen over toegankelijkheid bij evenementen kunnen beantwoorden.

Certificaat ervaringsdeskundigen toegankelijkheid

In 2025 zijn tijdens 2 cursussen van elk vier bijeenkomsten ervaringsdeskundigen toegankelijkheid verder geschoold op dit onderwerp. De deelnemers hebben hiervoor een certificaat gekregen. De training werd erg gewaardeerd en verzorgd door Wouter Schelvis van Access Wout. Omdat er veel

belangstelling voor de cursus is, is de derde deskundigheidsbevordering voor de volgende groep vrijwilligers alweer gestart.

Nu online: gratis app voor toegankelijk Nijmegen

De organisatie Ongehinderd heeft in opdracht van de gemeente Nijmegen bij 271 ondernemers de toegankelijkheid voor mensen met een beperking getoetst aan landelijke normen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in drie normen van toegankelijkheid: goud (de hoogste norm), zilver en brons. 49 ondernemers kregen de bronzen norm en 15 zilver. De enige gouden beoordeling is – in aanwezigheid van Ongehinderd en wethouder Cilia Daemen – uitgereikt aan de Xenos in de Molenpoort. 36 procent van de ondernemingen, die nu niet voldoen aan de norm, kan met eenvoudige maatregelen zoals bijvoorbeeld een drempelhulp ook voldoen aan de norm. Daarnaast is nog een veel groter aantal locaties wat oppervlakkiger getoetst op toegankelijkheid, zoals de vraag of je naar binnen kunt.

Vrijwilligers van het Zelfregiecentrum hebben meegeholpen aan de toetsing van de toegankelijkheid. De informatie is te vinden via de gratis app van Ongehinderd in de Google Play Store of Apple App Store.

Spreekuur toegankelijkheid

Het Zelfregiecentrum organiseerde samen met de Cultuur Academy vier keer een spreekuur waarin evenementorganisatoren dieper in konden gaan op het thema toegankelijkheid van evenementen. Elk spreekuur was er een team van vier ervaringsdeskundigen en een moderator aanwezig om vragen van evenementorganisatoren te beantwoorden.

Toegankelijk station

Expert panel station

Het expertpanel station dat bestaat uit ervaringsdeskundigen van het ZRCN heeft dit jaar 3 keer met de gemeente overlegd over de toegankelijkheid van de Westzijde van het station en de omgeving. Ook is er overleg geweest over de toegankelijkheid van de nieuwe schouwburg, die ook bij het stationsgebied hoort.

Petitie: Houd hellingbaan Station Nijmegen

De hellingbaan bij spoor 3/4 op Station Nijmegen dreigt te verdwijnen. In ruim 3 weken hebben het Zelfregiecentrum en de SP 2091 handtekeningen opgehaald. Als de lift kapot is, is het reizen voor mensen in een rolstoel vanaf station Nijmegen onmogelijk als er geen hellingbaan meer is. En omdat mensen in een rolstoel in dat geval ook niet kunnen uitstappen, moeten zij verder reizen naar een ander station.

Naast de petitie heeft Jos Kersten van het ZRCN, onder muzikale begeleiding op de piano bij het station, een ode aan de hellingbaan uitgesproken. De petitie is op 27 oktober aangeboden aan Pro-Rail, de eigenaar van de hellingbaan. Daarnaast was er veel publiciteit in de pers voor wat het betekent als de hellingbaan verdwijnt voor mensen in een rolstoel, met koffers, kinderwagens en fietsen. Helaas zal de hellingbaan niet blijven, maar de actie heeft wel gezorgd voor bewustwording hoe belangrijk deze voorziening voor mensen met een beperking is.

Advies over toegankelijkheid in Nijmegen

Het ZRCN heeft advies gegeven over de toegankelijkheid van het Valkhofmuseum, de nieuwe plannen voor de Lindenberg, een toegankelijk loket in de stadswinkel en grote ontwikkelingen in de stad zoals Kelfkensbos, de binnenstad, Heyendaal, Dukenburg en de Winkelsteeg.

Inspraak bij de gemeenteraad

Er wordt al heel lang gesproken over een toegankelijke voetgangersbrug over de monding van de Waalhaven in Nijmegen. Cees de Beer van de Stadspartij had er al een naam voor bedacht: de Jan Troost brug. Het Zelfregiecentrum sprak hierover in bij de gemeenteraad. Op 31 januari werd de knoop doorgesneden: die toegankelijke voetgangersbrug komt er. Daarnaast heeft het Zelfregiecentrum ook ingesproken bij de gemeenteraad over de zero-emissiezones en het parkeerbeleid.

Stimuleringsregeling toegankelijkheid

Er is een toegankelijkheidsadvies gegeven door het ZRCN voor de verbouwing van het MuZIEum, restaurant 't Sfeerhuis, het Roze Huis, Bibliotheek Zwanenveld, restaurant Plan A, het Turks Cultureel Centrum, Lux, het Marikenhuis, Union Hockey, de Ontmoetfabriek en 't Kruispunt. Op grond van deze adviezen besluit de gemeente of deze organisaties in aanmerking komen voor de stimuleringsregeling toegankelijkheid om hun gebouw aan te passen.

Toegankelijk stemmen op 29 oktober

Er is door vrijwilligers van het ZRCN een steekproef gedaan om bij 29 stembureaus de toegankelijkheid te toetsen. Deze steekproef werd gedaan aan de hand van een checklist. Er is een advies naar de gemeente gestuurd. Over het algemeen was de toegankelijkheid goed. Met wat kleine verbeteringen kan de toegankelijkheid nog verder verbeteren. Daarnaast heeft het ZRCN een advies gegeven aan de gemeente voor een prikkelarm stembureau. De bedoeling dat er bij de verkiezingen in 2026 een dergelijk stembureau beschikbaar is in Nijmegen.

Week van de toegankelijkheid

Ontmoeting tussen medewerkers Rabobank en mensen met een visuele beperking

In de Week van de toegankelijkheid heeft het ZRCN een ontmoeting georganiseerd tussen medewerkers van de Rabobank en mensen met een visuele beperking. Na de kennismaking ging een groep een wandeling maken langs de Waal en door de binnenstad. De medewerkers van de Rabobank kregen de opdracht om veel te vertellen over wat onderweg te zien was. Het weer zat mee: het was een prachtige, zonnige herfstdag.

De andere groep deed onder inspirerende en muzikale begeleiding van Theo Arts van het ZRCN een muziekquiz. Er werd veel gelachen en gezongen. Alle deelnemers aan de quiz kregen een prijsje mee naar huis. Conclusie van deze groep was dat muziek verbindt en dat het voor een muziekquiz geen enkel verschil maakt of je al dan niet een visuele beperking hebt. Al met al was het een leerzame en gezellige middag.

Training begrijpelijke taal

In deze training door Moniek Gehring van MEE Plus kregen de deelnemers veel praktische tips en oefeningen om begrijpelijker te schrijven en te praten. Denk daarbij bijvoorbeeld aan korte zinnen en geen gebruik van uitdrukkingen. De deelnemers waren afkomstig uit het onderwijs, buurtteams, ambulante begeleiding en het ZRCN. Iedereen ging geïnspireerd en met drie concrete acties weer terug naar het werk. Deze training werd georganiseerd door MEE Plus, in samenwerking met het ZRCN.

Toegankelijkheidsprijs 2025 uitgereikt aan Hobbycentrum Nijmegen

Hobbycentrum Nijmegen (HcN) heeft op 9 oktober de Toegankelijkheidspluim 2025 gekregen. Deze wordt jaarlijks uitgereikt aan organisaties die zich inspannen voor een goede toegankelijkheid van hun pand. De prijs is uitgereikt door Wiljan Borremans van het ZRCN.

Het Hobbycentrum is makkelijk te bereiken. Er zijn twee gehandicapten parkeerplaatsen. De deur bij de ingang en de hal zijn met een buiten- en binnenknop automatisch te openen. En de drempel heeft een aluminium drempelhulp, zodat het verschil in hoogte goed te overbruggen is. De ruimtes zijn goed te bereiken en ruim opgezet. In de gang zijn over de volledige lengte handsteunen aangebracht. Daarnaast zijn er een gehandicapten toilet en een fluisterruimte aanwezig. De kosten om mee te doen zijn beperkt. In de hal word je ontvangen door iemand bij de receptie. Er is voldoende gelegenheid om andere mensen te leren kennen en iets te leren.

Sociale toegankelijkheid voor mensen met een onzichtbare beperking

Maureen de Mooy-Schreuder, ambassadeur van hidden disability sunflower hield een inspirerend betoog hoe organisaties hun sociale toegankelijkheid voor mensen met een onzichtbare beperking kunnen verbeteren. De aanwezigen waren (culturele) organisaties uit Nijmegen.

Vervolgens vertelde Jimmy v.d. Beek van Pathé Nijmegen hoe ze de sociale toegankelijkheid voor mensen met een beperking verbeteren. Inspirerend daarvoor is dat zij een medewerkster met een beperking in dienst hebben, die tips geeft. Daarnaast scholen zij hun medewerkers in hoe goed om te gaan met mensen met een beperking. Deze bijeenkomst was georganiseerd door de Cultuur Academy, in samenwerking met het Zelfregiecentrum.

Ambtenaren ervaren het centrum in rolstoel of met blindegeleidestok

Dit jaar hebben ongeveer 40 ambtenaren van de gemeente meegedaan aan een ervaringstocht. Ze deden dat in een rolstoel of met een blindegeleidestok. Ze hebben ervaren hoe (on)toegankelijkheid het centrum is voor mensen met een fysieke of visuele beperking.

Hoe moet je geld pinnen in een rolstoel als het scherm te hoog is? Hoe moet je oversteken als je niet kan zien? Na afloop deelden de ambtenaren en ervaringsdeskundigen van het ZRCN ervaringen met elkaar. Mooie conclusie was dat de ambtenaren deze gebeurtenis zullen delen met hun collega's en mee zullen nemen in hun werk.

Handboek Nijmegen toegankelijk

Het Handboek Nijmegen toegankelijk uit 2016 is dit jaar geactualiseerd. Het ZRCN heeft intensief meegedacht om het nieuwe handboek weer up to date te maken.

En verder: het thema veiligheid bij rampen en calamiteiten, in het bijzonder voor mensen die afhankelijk zijn van zorg, electronica en bijvoorbeeld beademingsapparatuur, is afgelopen jaar aangekaart bij de Veiligheidsregio en bij de politieke partijen. In 2026 gaan we hier mee verder. Ook zijn er gesprekken gevoerd met verschillende politieke partijen over hoe de partijen oog houden voor de verschillende doelgroepen en voor het VN-verdrag handicap.

2.1.5 Werkgroep Onderling Sterk

De werkgroep Onderling Sterk Nijmegen zet zich in voor de belangenbehartiging van mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB). Of mensen, die moeilijk lerend zijn. Het principe is door en voor mensen met een LVB. De besproken onderwerpen gaan o.a. over het VN Verdrag rechten van de mens, gezonde leefstijl, sociale media, begrijpelijke informatie en inzet ervaringsdeskundigheid.

Wat hebben we verder gedaan:

- Deelname Prokkelduo's op het stembureau. Deelnemers met LVB zitten als vrijwilliger op het stembureau

- Naar aanleiding van het rapport 'LVB in de gemeente' is de werkgroep Onderling Sterk verder gaan samenwerken met de LFB, Sterkplaats Nijmegen aan een actieplan. We zijn op werkbezoek geweest bij de Broederij, een voorbeeld van inclusie in de wijk
- We volgen de plannen van de regering rondom het VN-verdrag Handicap
- We verzorgden als ervaringsdeskundigen onderwijs aan studenten (Radboud)
- We bezochten congressen, waaronder Samensterkdag, Dag van de Kwaliteit, Groen, Gezond en in Beweging en vierden het jubileum van de LFB in het Spoorwegmuseum
- We deden mee aan Week van de Toegankelijkheid: Dag van de begrijpelijke communicatie

Wat was nieuw afgelopen jaar:

- Actief betrokken en input geleverd voor de inclusie-nota van gemeente Nijmegen
- Ongevraagd advies over telefonisch indiceren bij een WMO-aanvraag, gericht aan ambtenaren gemeente Nijmegen
- Inspraak over de Sociale Basis, politieke avond, gemeente Nijmegen
- Medewerking aan de anti-discriminatiecampagne in de gemeente Nijmegen
- Gezonde Prokkel Op Pad, samen met GGD Gelderland Zuid, Sterkplaats Nijmegen en Pluryn is er gewandeld en aansluitend samen gegeten
- Deelname Klankborggroep 'Zorg voor later', onderzoek van Maaïke Hermsen naar de toekomst van de zorg
- Deelname aan de werkconferentie 'Balans opmaken' VN-verdrag Handicap in Nijmegen
- Deelname aan kick-off van IN, een inclusie leernetwerk van verschillende organisaties, waaronder gemeente Nijmegen, Radboud, Driestroom en politie
- Hertaling gemaakt van standpunten ZRCN voor verkiezingen 'Alle 11 goed!'
- Organiseren van een kerstwandeling in samenwerking met stagiaires Sportkunde

Wat is bereikt of wat is geleerd

Iedere maand is er een vergadering geweest. We werken intensiever met collega-organisaties in de gemeente Nijmegen samen rondom het thema inclusie. Er is meer aandacht voor mensen met een licht verstandelijke beperking binnen de gemeente Nijmegen.

Wie deden er mee (personele wisselingen)

Er kwam een nieuw lid kennis maken. Door verhuizing naar een andere stad is hij helaas geen lid geworden. Daarnaast hebben we afscheid genomen van een lid, Farahnaz Razawi. We hebben nu 5 leden. We hebben afscheid genomen van de vrijwillige coach, Gerard Nas. Bij alle vergaderingen sluit iemand aan van de adviescommissie JMG.

2.1.8 Wmo-Denktank

De Wmo-Denktank houdt zich bezig met de collectieve belangenbehartiging rondom zorg, begeleiding en voorzieningen vanuit de WMO. Mensen met een licht verstandelijke beperking, een lichamelijke beperking of een psychische kwetsbaarheid werken samen om vanuit de 'eigen ervaring' de zorg en ondersteuning te verbeteren voor mensen met een beperking in Nijmegen. In de basis komen de rechten uit het VN-Verdrag Handicap vaak terug.

In 2025 hebben we veel aandacht besteed aan inclusie. Om de inclusie te vergroten is een sterke sociale basis belangrijk. We hebben twee keer tijdens een politieke avond ingesproken en benadrukt welke rol het Zelfregiecentrum kan en moet blijven spelen bij het versterken van de sociale basis. De gemeente heeft een 'Startnotitie Inclusie' gedeeld. Vanuit de Denktank hebben verschillende mensen hun visie hierop gegeven.

Verderop in het jaar, op 22 september, hebben we de 'Werkconferentie Balans Opmaken' bijgewoond met een brede vertegenwoordiging. We hebben samen teruggekeken op het vorige actieprogramma inclusie, maar ook vooruitgekeken naar het nieuwe en vanuit ons perspectief aandachtspunten meegegeven. Ook hebben mensen gereageerd op het STOER-programma (Schrappen Tegenstrijdige en Overbodige Eisen en Regelgeving). De bedoeling van deze wet was om de nieuwbouw te versnellen door overbodige regels en eisen te schrappen. Voor mensen met een beperking betekent dit voorstel dat er minder toegankelijke en veilige woningen beschikbaar komen, terwijl er al weinig woningen zijn. Dit is een belangrijk punt van zorg en aandacht voor 2026. In 2025 zijn we aangesloten bij het Regionaal Leernetwerk Inclusie.

Gemeenteraadsverkiezingen 2026

We hebben verschillende vergaderingen gebruikt om hierbij stil te staan. Door Het Zelfregiecentrum zijn verschillende debatten in voorbereiding geweest. Gebaseerd op de rechten uit het VN-Verdrag zijn we gekomen tot de volgende drie rechten: recht op recht krijgen, het recht om vrij en veilig te zijn en het recht op goede zorg.

We hebben een grondige analyse gemaakt van aandachtspunten in de lokale partijprogramma's voor mensen met een beperking of kwetsbaarheid. Aansluitend hebben we onder de noemer *Alle 11 goed* een eigen 'verkiezingsprogramma' opgesteld: een document waarin per thema onze actiepunten worden opgesomd. Bijvoorbeeld over wonen. We pleiten voor voldoende geschikte rolstoelwoningen en een goede toewijzing daarvan. We zeggen ook: zorg ervoor dat alle nieuwbouw standaard toegankelijk is, zodat mensen met een beperking op bezoek kunnen bij vrienden en familie. Een ander aandachtspunt: onderzoek de woonbehoefte van mensen met prikkelgevoeligheid. Daar is nu niets over bekend. Tot slot van het thema wonen: onderzoek de warmtebehoefte van mensen met een beperking. Deze kijkt vaak af van het gemiddelde.

Een ander prominent thema is toegankelijkheid. Gebruik de beste normen voor toegankelijkheid (NEN 9120), zorg voor veiligheid in gemeentelijke gebouwen middels goede nooduitgangen en vluchtroutes en zorg voor goede hoor-voorzieningen in de wijkcentra.

Andere thema's zijn onder meer: begrijpelijke informatie, goede begeleiding en ondersteuning vanuit de Wmo en Jeugdwet, goede mogelijkheden voor vervoer, voor inclusief onderwijs, werk- en inkomensondersteuning, en meer bewustzijn over mensen met een beperking.

Er is ook een versie in eenvoudige taal gemaakt van *Alle 11 goed*.

Bijeenkomsten en andere verbindingen

Regelmatig sluiten we aan bij bijeenkomsten en congressen om nieuwe contacten te leggen, kennis te vergroten of onze ervaringen te delen. Zo hebben we de ontwikkeling van een Regionale Participatiehub gevolgd en zijn we aangehaakt bij het Breed-Overleg vanuit de Kentering. Ook zijn we geweest naar het congres 'Ik doe niet mee' vanuit de Kentering. In Den Bosch was het congres 'Toekomst-agenda Zorg.' Hier gaat het over de vraag: 'Hoe maken we de zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking toekomstbestendig?' In 2026 zal dit overleg weer worden bezocht. In het verlengde van dit onderwerp hebben we Victor Timmermans op bezoek gehad, die onderzoekt hoe zorgtechnologische vernieuwingen beter bij de gebruiker terecht komen. We hebben samen nagedacht over de vraag: 'Hoe zetten we de mens centraal en hoe kan technologie hierbij helpen?'

Inkoopkader, aanbesteding hulpmiddelen en Welzorg

In 2026 krijgen we weer een nieuwe leverancier voor Wmo- hulpmiddelen. Tijdens de aanbesteding hebben aangegeven dat we o.a. keuzevrijheid erg belangrijk vinden. Ook hebben we regelmatig ervaringen gedeeld met de gemeenteraad over de huidige leverancier om de impact op het dagelijks leven te laten zien en aan te geven wat er anders moet.

In 2025 hebben we 11 keer vergaderd. Dit jaar hebben we 2 keer een stagiair mogen verwelkomen vanuit Social Work vanuit het eerste en het tweede leerjaar. De Wmo-Denktank had in 2025 7 leden. We hebben afscheid genomen van Dennis Braam, maar Rens van Dijk mogen verwelkomen. De vergaderingen worden altijd ondersteund door een coach.

2.2 Participatieraad

Jaarverslag 2025

De Participatieraad is een inspraakorgaan, bestaande uit vertegenwoordigers van deelnemers en vrijwilligers van het ZRCN. De raad van Zelfregiecentrum Nijmegen adviseert de directie, zowel gevraagd als ongevraagd over het beleid en de uitvoering. De voorzitter onderhoudt een regelmatig contact met de contactpersoon binnen het Algemeen Bestuur.

Adviseren en meedenken

- Omgangsregels: op de werkvloer is er gewerkt aan een pamflet met duidelijke omgangsregels die we op ZRCN hanteren. De Participatieraad gaf mondeling advies tijdens de vergadering
- Toegankelijkheid: in de loop van het jaar ontving de Participatieraad signalen uit de werkgroep Toegankelijkheid. Deze zijn besproken met de directie
- Toekomst ZRCN: we zijn op de hoogte gehouden over de denkrichting van bestuur en coördinatoren over de toekomst van het ZRCN. Hierbij worden zij ondersteund door de Sesam-academie.

Brievenbus

In de centrale ontmoetingsruimte hangt een brievenbus. Daarbij staan evaluatieformulieren. In 2025 hebben we geen suggesties ontvangen, ondanks het nieuwe plakkaat waarin we mensen uitnodigen om te reageren.

Zichtbaarheid

Naast de brievenbus hebben we een vaste rubriek in de interne nieuwsbrief 'ZRC-Next', 'De Participatieraad in beeld'. In september heeft de participatieraad samen met coördinatoren van het Zelfregiecentrum een Inspiratiedag georganiseerd voor vrijwilligers en medewerkers. Doel was onderling contact en mensen bedanken voor hun inzet. Thema was 'Vertel je verhaal'. Hoogtepunt was een inspirerende, herkenbare lezing van Femke Krijger over de pijn en flexibiliteit na een verlies, in haar geval afname van haar zicht en gehoor. Daarnaast speelde het terugspeeltheater scenes aan de hand van verhalen uit het publiek. Verder waren er diverse korte, doorlopende activiteiten. En natuurlijk werden jubilerende vrijwilligers in het zonnetje gezet. Het geheel werd afgesloten met een goed verzorgde maaltijd. We kijken terug op een geslaagde feestelijke middag en avond.

Vergadering en bezetting

De Participatieraad bestond in 2025 uit vier leden, waaronder een voorzitter. De samenstelling is 2025 hetzelfde als eind 2024. De directie en de contactpersoon van het bestuur zitten als gesprekspartner aan tafel. Half 2025 hebben we kennis gemaakt met een nieuw contactpersoon. De vergadering werd regelmatig bezocht door een stagiaire. Eind 2025 melde zich een geïnteresseerde aan. Een inhoudelijk ondersteuner en een secretariael ondersteuner woonden de vergadering bij. De Participatieraad vergaderde in 2025 zes keer.

Hoofdstuk 3

Bedrijfsvoering

Communicatie

Het is voor het Zelfregiecentrum essentieel om meer bekendheid te verwerven bij potentiële deelnemers, verwijzers en het algemene publiek.

Nieuw: Externe nieuwsbrief 'Belangenbehartiging'

In oktober verscheen de eerste versie van onze online nieuwsbrief Belangenbehartiging. Hierin staan publieksvriendelijke artikelen over onze collectieve belangenbehartiging. Met deze online nieuwsbrief willen wij de zichtbaarheid van ons werk op dit gebied vergroten. We attenderen mensen op de ververste nieuwsbrief via onze socials en via een persoonlijke e-mail (op verzoek van de ontvanger). Omdat niet iedereen vanzelfsprekend kan meedoen aan de samenleving, geven wij advies op verschillende terreinen over de toegankelijkheid voor mensen met een beperking. Denk aan advies over de toegankelijkheid van openbare gebouwen, Wmo, wonen, vervoer en sociale zekerheid.

Externe nieuwsbrief 'Persoonlijke ontwikkeling'

De externe nieuwsbrief wordt gebruikt om ons aanbod te promoten. De nieuwsbrief is in 2025 11 keer verstuurd. Er waren in december 2025 977 geabonneerden en in december 967. 54 mensen schreven zich uit. Dat betekent dus een aanwas van 44 mensen, waarvan 12 intermediairs. In 2024 hadden we 95 inschrijvers. Dat is dus afgenomen, net zoals de gemiddelde openingsgraad: die zakte van 28,75 naar 22,11 %. De nieuwsbrief werd gemiddeld 2,3 geopend. In 2024 was dat 2,6 keer. We hebben afscheid genomen van columnist Jan Nillesen. Hij verzorgde columns sinds oktober 2021. Hij is opgevolgd door Jos Kersten en Marcel Kersten, onder de naam Kersten & Kersten.

Open Huis

Ook dit jaar hielden weer een Open Huis, waar mensen kennis kunnen maken met ons aanbod. Onder het thema 'Groei en bloei' werden er workshops aangeboden. Uiteindelijk hebben zich 9 mensen aangemeld voor een activiteit. We zijn tevreden over de opkomst van zo'n 60 mensen.

Rubriek 'Meedoen in Nijmegen'

De rubriek 'Meedoen in Nijmegen' in huis-aan-huisblad 'De Brug' is een redactionele samenwerking van Nijmeegse welzijnsorganisaties. Hij verschijnt eens in de drie weken. Het Zelfregiecentrum Nijmegen is initiatiefnemer, deelnemer en voert het secretariaat. 'Meedoen in Nijmegen' verscheen in 2025 16 keer. Zelfregiecentrum Nijmegen leverde 11 keer een bijdrage. De publicaties zijn te lezen op www.meedoeninnijmegen.nl.

Interne communicatie

- De interne nieuwsbrief, waarmee we medewerkers informeren over interessante wetenswaardigheden en we nieuwe medewerkers voorstellen, is in 2025 twee keer verschenen: in juli en in december
- In december is er een kerstviering geweest voor deelnemers van Ontmoeten. Daarnaast zijn twee kerstlunches voor medewerkers en vaste bezoekers georganiseerd.

Overige

- Onze nieuwjaarsreceptie was goed bezocht
- Instagram wordt veelvuldig en adequaat gebruikt.
- De site wordt steeds meer geprofessionaliseerd. Sinds oktober hebben we een geïntegreerde voorleesfunctie
- Er is een brief geschreven die bezoekers van Ontmoeten als ambassadeur kunnen delen met hun begeleiders. Doel is om meer nieuwe mensen aan te trekken. Deze brief zal begin 2026 onder de vaste deelnemers worden verspreid
- Er hangt een kalender met onze vaste activiteiten
- Er is een verkort overzicht gemaakt van al onze activiteiten. Deze wordt regelmatig uitgedeeld aan geïnteresseerden
- De website Toegankelijk Nijmegen is in 2025 uit de lucht gehaald. Inmiddels heeft het Zelfregiecentrum de organisatie Ongehinderd.nl ingeschakeld voor het publiceren van goede toegankelijkheidsinformatie van openbare gebouwen in Nijmegen.

3.2 Organisatie

Samenstelling van de organisatie en opleidingsplaats

In 2025 waren 135 vrijwilligers bij onze organisatie actief. Daarnaast waren zeven medewerkers via het Werkbedrijf bij ons werkzaam en tien medewerkers in een fulltime of parttime dienstverband (6,11 fte). Daarnaast zijn er ook door het hele jaar meerdere stagiaires actief bij ons.

In 2024 hebben we stagiaires uit verschillen richtingen mogen ontvangen:

Ons creatief atelier werd goed bezocht onder leiding van twee enthousiaste stagiaires van de HAN, Opleiding Vaktherapie Beeldend. Het plezier spatte ervan af en de verf, lijm en glitters ook!

Dit jaar hadden we ook twee stagiaires van de HAN Opleiding Vaktherapie muziek. Iedere vrijdag zaten zij beneden in ons souterrain, via de trap kwamen de vrolijke klanken ons tegemoet, hierdoor gingen steeds meer bezoekers een kijkje nemen en ontstond er een enthousiaste muziekgroep die wekelijks samenkwam.

Op het gebied van ervaringsdeskundigheid hebben we twee actieve stagiaires mogen ontvangen. Beiden studeren aan de HAN en verrijken ons met hun ervaring. Zij zijn vooraf actief op het gebied van een-op-een ondersteuning.

Vanuit de richting HAN social work hebben we ook ondersteuning gekregen door twee studenten. Zij zijn betrokken bij het ondersteunen van de activiteiten, het opzetten van activiteiten en als extra aanspreekpunt voor onze bezoekers.

Twee van onze eigen medewerkers zijn nog bezig met hun opleiding op de Sterkplaats van de HAN. Zij leren hier hun ervaring in te zetten voor anderen mensen met een licht verstandelijke beperking.

Vier studenten van Saxion Hogeschool onderzoek gedaan naar de toegankelijkheid van het station en de stationsomgeving in Nijmegen. De studenten hebben een presentatie gegeven aan ambtenaren die betrokken zijn bij het station en de stationsomgeving.

3.3 Organisatie in beeld

Bestuur met als voorzitter:	Wim Hompe
Participatieraad met als voorzitter:	Ton van Hout
Directeur:	Jos Kersten

Bedrijfsvoering:	Caroline Spoelstra
Persoonlijke Ontwikkeling o.l.v.	Annemieke van der Gronden
Ontmoeting o.l.v.	Allart Sparenburg
Inzetten Eigen Ervaring o.l.v.	Bianca van Raaij
Belangenbehartiging o.l.v.	Jos Kersten

Beleidsteam:	Sabrina Abdoelbasier, Peter Eggen en anderen
Coachingsteam	Annemieke van der Gronden, Petra Montforts, Laurian Alferink, Susan Tonnaer, Bogi Alpar, Lianne Ketelaar
Onderling Sterk o.l.v.	Jaheed Andishmand, Laurian Alferink
Toegankelijkheid o.l.v.	Els van der Ploeg, Bart de Bruin
Onderwijsproject o.l.v.	Bianca van Raaij
Wmo Denktank o.l.v.	Peter Eggen

Communicatie:	Marcel Kersten, Annemieke van Noortwijk en anderen
Secretariaat:	Birgit van der Putten
Vrijwilligersaanspreekpunt:	Laurian Alferink, Jack de Rooij
Receptie o.l.v.	Ramon de Vaan
ICT-er en servicemanager:	Paul van Echteld, Ramon de Vaan
Financiële administratie:	Carin Kersten, Jurgen Doorakkers, Nathalie Claver
Facilitaire dienst:	Frank Janssen, Ricardo Knoop, Pascal van Hal, Ans Rentrop
Klussen en tuinonderhoud:	Allart Sparenburg en Til Reus